

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Галайка Андрія Мироновича
на тему: «Фінансова політика розвитку агропромислового комплексу
України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Сталий розвиток агропромислового комплексу неможливий без проведення ефективної державної фінансової політики. Цього можна досягнути шляхом постійної її оптимізації, що зумовлюється неперервними змінами в економіці. Основним механізмом реалізації фінансової політики розвитку агропромислового виробництва є бюджетне фінансування та податкове регулювання у цій сфері діяльності. Тому важливим питанням є визначення результативності використаних державних фінансових ресурсів як з точки зору забезпечення ефективного функціонування агропромислових господарських структур, так і з погляду відшкодування частини витрачених державних коштів. Такий підхід дає можливість економити бюджетні ресурси на визначені заходи, що в свою чергу сприяє виконанню завдань щодо забезпечення розвитку агропромислового сектору економіки України.

Існування особливих економічних умов (державне фінансування та податкове регулювання) для окремої групи суб'єктів господарювання створює складні фінансово-економічні відносини як між комерційними організаціями, так і між ними та державою, що впливає на структуру виробництва агропромислової продукції та на конкурентоспроможність її окремих груп. Відповідно до цього, формується складна конфігурація фінансової системи. Для того, щоб вона забезпечувала раціональні економічні результати необхідно постійно її регулювати та вдосконалювати.

Зазначене вище зумовлює важливість і актуальність обраної теми дослідження дисертаційної роботи, її мету та завдання.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації, їх достовірність

Наведені в дисертаційній роботі наукові положення, висновки і рекомендації мають достатній рівень наукової обґрунтованості і отримані на основі авторського дослідження, якому передувало вивчення наукових праць зарубіжних і українських вчених, засад державної фінансової політики розвитку агропромислового комплексу, опрацюванні значного обсягу нормативно-правових актів та статистичної звітності, даних Міністерства аграрної політики та продовольства України, власних аналітичних розрахунків. Форма подання результатів проведеного дослідження свідчить про належну підготовку здобувача, яка проявляється в його вмінні працювати з науковим матеріалом.

Дисертантом використано методи аналізу і синтезу, системного підходу, кореляційно-регресійного аналізу, групування та систематизації, графічні і табличні методи, що свідчить про обґрунтованість і достовірність результатів наукового дослідження, які апробовано в 27 науково-практичних конференціях.

В дисертаційній роботі Галайка Андрія Мироновича розроблено теоретико-методичні і науково-практичні засади формування та реалізації фінансової політики розвитку агропромислового комплексу України. В розділах послідовно викладено матеріал дослідження.

У вступі роботи (с. 21–32) висвітлено актуальність теми; зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, інформаційну базу, апробацію результатів дисертації; наукову новизну, практичне значення одержаних результатів; особистий внесок здобувача; публікації; структуру та обсяг дисертаційної роботи. Складові елементи цієї частини роботи відповідають її основному обсягу.

У першому розділі дисертації (с. 33–87) автором уточнено сутність низки понять, зокрема: агропромислового комплексу, розвитку агропромислового комплексу, фінансової політики розвитку агропромислового комплексу, державної підтримки агропромислового сектору економіки, бюджетного фінансування агропромислової сфери економіки, податкового регулювання розвитку агропромислових галузей економіки. Уточнення їхнього змісту дасть можливість глибшого розуміння сутності фінансової політики розвитку агропромислового виробництва. У цьому ж розділі сформовано важелі загальнодержавної фінансової політики та механізм фінансової політики розвитку АПК, який функціонує за принципами фінансової трансмісії, а також класифіковано її інструменти (с. 47-54). Заслуговує уваги послідовність дослідження прямих і опосередкованих інструментів фінансової політики розвитку АПК (с. 53-59). Тут здобувачем визначено їх дію у фінансовому забезпеченні розвитку суб'єктів аграрного сектору за галузями та організаційними формами господарювання (с. 66-67; 71-72; 74-75; 77-78;). При цьому наголошується на бюджетному фінансуванні та податковому регулюванні, обґрунтовується необхідність визначення ефективності бюджетної та податкової підтримки та встановлення їх впливу на визначені автором фінансові показники (с. 84). Вважаємо такий підхід науково-обґрунтованим, що враховує результативність бюджетної та податкової підтримки розвитку АПК.

У другому розділі дисертаційної роботи (с. 88–144) обґрунтовано застосування методичного підходу, розробленого автором для прогнозування фінансових показників функціонування агропромислового сектору економіки шляхом порівняння його з функцією FORECAST MS Excel із виокремленням семи етапів (с. 89-92). У цьому розділі за фактичними статистичними даними визначено вплив бюджетного фінансування та податкового регулювання на фінансові показники, скореговані на індекс інфляції (с. 92-95), здійснено розрахунок прогнозних значень фінансових індикаторів за попередні періоди (з 2009р по 2019р) і зроблено їх порівняння з фактичними даними, розраховано їх динаміку (с. 96-99). При цьому здобувач не залишає осторонь наукові підходи інших дослідників щодо їхніх напрацювань до встановлення ефективності державної фінансової підтримки АПК, аналізує їх (с. 99-101), виявляє переваги і відбирає один із них (с. 102) для визначення зв'язку між обсягами «бюджетно-податкової підтримки та/або капітальними інвестиціями». За результатами кореляційно-регресійного аналізу (с. 103-111) автор дисертації обґрунтовує, що бюджетно-податкова підтримка агропромислового

сектору економіки є неефективною, оскільки вона не впливає на фінансові показники діяльності суб'єктів господарювання.

Дотримуючись такого ж підходу, дисертант за допомогою кореляційно-регресійного аналізу визначає вплив капітальних інвестицій на показники фінансово-господарської діяльності фірм АПК (с. 113-117). У підсумку такого аналізу він доводить, що державне фінансування доцільно здійснювати. Однак, на його думку, це потрібно здійснювати «за умови залучення фірмами АПК капітальних інвестицій». За його ж розрахунками – це дозволить державі повернути видатки на бюджетну підтримку і отримати додаткові доходи на 1 грн бюджетного фінансування, зокрема трохи більше 9 коп (с. 116-119).

Заслуговує на увагу і оцінювання результативності опосередкованої підтримки розвитку АПК через визначення впливу обсягу коштів, що не сплачуються до бюджету в механізмі ПДВ, порівняно з продукцією сільського господарства, на яку встановлено ПДВ (с. 119-123). При цьому автор обґрунтовує, що не сплачена до бюджету 1 грн ПДВ зумовить підвищення обсягу виробництва «агропромислової продукції на 5,615 грн», а держава зможе покрити видатки на такий вид податкового регулювання, якщо «величина зменшення ПДВ буде не більше 28,57 % збільшення капітальних інвестицій» (с. 121.). Відтак здобувач послідовно доводить, що опосередкована підтримка через податкове регулювання дає результат разом із іншими джерелами, зокрема інвестиційними, про які повинен дбати суб'єкт господарювання, а це усуває його споживацький інтерес і унеможливорює робити розрахунок лише на бюджетні кошти.

У третьому розділі дисертаційної роботи (с. 145–192) запропоновано напрями підвищення ефективності фінансової політики розвитку агропромислового комплексу. Рекомендовано за допомогою кореляційно-регресійного аналізу визначати та моделювати вплив інструментів бюджетно-податкового регулювання на фінансові показники діяльності суб'єктів господарювання, зокрема такі як обсяг виробництва і реалізації продукції, фінансові результати до оподаткування, чистий прибуток, сплата до Державного бюджету України податку на додану вартість та податку на прибуток (с. 147). Обґрунтовано, що такий захід сприятиме зростанню сплати до бюджету ПДВ і податку на прибуток та підвищить ефективність фінансової політики розвитку аграрної сфери (с. 149).

Слушними є рекомендації здобувача та предметне їх обґрунтування щодо запровадження зниженої ставки ПДВ величиною у 15% для підприємств галузі, які залучатимуть капітальні інвестиції обсягом не менше 5 млн грн в іншій фірмі АПК, що здійснюватиметься на добровільній основі (с. 152-157). Наведена авторська аргументація підтверджує послідовність виникнення ідеї, її економіко-статистичне обґрунтування у розділі 2 і логічне завершення у третьому розділі дисертаційної роботи.

Сформовано концептуальні підходи до управління фінансовими ресурсами та розроблено напрями поліпшення управління фінансовими ресурсами державних підприємств з урахуванням фінансово-господарських результатів їхньої діяльності (с. 161-166). На нашу думку, матиме практичне значення в управлінні фінансовими ресурсами рекомендація автора щодо укладання кредитних і лізингових угод у такий

спосіб, щоб оплата по їх обслуговуванню співпадала із грошовими надходженнями з одночасним створенням фінансових резервів з цією ж метою (с. 167).

Розроблено стратегію фінансової політики розвитку агропромислового комплексу України (Стратегія), яку передбачається реалізовувати за двома напрямками (с. 173-176). Перевагою запропонованої Стратегії є диверсифікований авторський підхід, очевидний між варіантами її реалізації, а сама ідея послідовно простежується із другого розділу дисертаційної роботи. У першому варіанті Стратегії акцент зміщується на податкову підтримку АПК і витрати виробництва як ключові чинники, що впливають на фінансові показники суб'єктів господарювання, а у другому - до названих факторів додаються ще капітальні інвестиції (174). Кожний із варіантів Стратегії має обґрунтування та черговість застосування. Тому погоджуємося з дисертантом, що такий підхід до реалізації Стратегії сприятиме досягненню результативних показників діяльності суб'єктів господарювання, а відтак характеризуватиме позитивно і фінансову політику розвитку АПК.

У висновках (с. 193–198) дисертаційної роботи узагальнено отримані результати дослідження. Пункти завдань дослідження відповідають пунктам наукової новизни і висновків, що свідчить про структурну цілісність дисертації та логічність викладу матеріалу в ній.

Наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі А. М. Галайка, мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та п. 10 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167).

3. Наукова новизна одержаних результатів, їх теоретична і практична значущість

Дисертаційна робота має наукову новизну, до якої слід віднести наступні наукові доробки здобувача.

Дисертантом розкрито сутність фінансової політики розвитку агропромислового комплексу як діяльності, що здійснюється урядом України в сільському, водному господарстві та мисливстві, галузях, які виробляють засоби виробництва та обслуговують агропромисловий сектор економіки, галузях зі збереження, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції і передбачає заходи розподільчого та перерозподільного характеру з метою забезпечення сталого розвитку агропромислового виробництва. Такий доробок є внеском у розвиток понятійно-категоріального апарату, що уточнює сутність поняття “фінансова політика розвитку агропромислового комплексу” та показує державні заходи в цій сфері економіки (пп. 1.2, с. 38–43).

У дисертації уточнено сутність низки понять, а саме: “агропромисловий комплекс” як сукупність галузей економіки, які об'єднані в економічну підсистему, котра забезпечує матеріально-технічне забезпечення і обслуговування виробництва сільськогосподарської продукції, безпосередній її виробничий процес, а також її

переробку та рух до кінцевого споживача; “розвиток агропромислового комплексу” як сукупність якісних змін, які формують його новий стан, який сприяє економічному зростанню, що проявляється в підвищенні виробництва агропромислової продукції, сплати податкових платежів до Державного бюджету України та внесків до інших централізованих фондів грошових ресурсів держави; “державна підтримка агропромислового сектору економіки” як сукупність прямих і непрямих державних заходів щодо матеріального і фінансового забезпечення діяльності агропромислових суб’єктів господарювання з метою підтримання сталого розвитку їхнього виробництва; “бюджетне фінансування агропромислової сфери економіки” як сукупність бюджетних програм щодо фінансового забезпечення її господарських структур з метою компенсації частини їхніх витрат на випуск продукції та підтримки їхньої фінансової стійкості; “податкове регулювання розвитку агропромислових галузей економіки” як сукупність державних заходів щодо коригування системи оподаткування з метою забезпечення сталого розвитку агропромислових підприємств. На відмінну від існуючих, наведені визначення характеризують агропромисловий комплекс як сектор економіки із внутрішніми його галузями, що забезпечують повний цикл виробництва сільськогосподарської продукції; називають взаємопов’язані мету, процесуальні особливості та види державних заходів в ньому; описують конкретні зміни в цій сфері діяльності, що зумовлені її розвитком; мету та процес фінансового забезпечення цієї сфери національної економіки; акцентують увагу на зміні умов справляння податків з метою створення сталого розвитку суб’єктів господарювання в агропромисловому секторі економіки. Такі обґрунтування суттєво розширюють економічну термінологію та дають можливість більш ґрунтовного розуміння процесів в агропромисловій економіці (пп. 1.1, с. 33–37; пп. 1.2, с. 50; 52).

У роботі обґрунтовано механізм формування та реалізації фінансової політики розвитку агропромислового комплексу України, основу якого становить бюджетне фінансування та податкове регулювання цієї сфери діяльності. Це дає можливість здійснювати контроль результативності фінансового регулювання та координувати вплив через бюджетний та податковий канали фінансової трансмісії на основі попереднього моніторингу ефективності регулювання та досягати поставлених цілей фінансової політики в даній сфері господарювання (пп. 1.2, с. 47–48; 50–54; пп. 1.3, с. 67; 72; 75; 78; 83; 84).

Дисертантом запропоновано інструментарій оцінки результативності фінансової політики розвитку агропромислового комплексу, який передбачає етапи визначення прогнозних значень фінансових показників діяльності агропромислових суб’єктів господарювання, що відображатимуть їхній майбутній стан розвитку без додаткового державного втручання. Це дає можливість оцінювати прогнозні економічні процеси, які зумовлюватимуть прийняття збалансованих управлінських рішень щодо забезпечення сталого розвитку цієї сфери господарської діяльності (пп. 2.1, с. 89–99; 118).

Автором удосконалено методику діагностування впливу державної підтримки агропромислового комплексу на фінансові показники діяльності його суб’єктів господарювання, які характеризуються системним підходом до аналізу і оброки

інформації. Це дало можливість отримувати орієнтири проведення фінансової політики розвитку даної сфери господарювання, які зумовлюватимуть раціональне використання коштів Державного бюджету України на визначені заходи (пп. 2.2, с. 103–117; 120–122).

Здобувачем поліпшено методичні підходи до формування критеріїв вибору пріоритетних напрямів державної підтримки розвитку агропромислової сфери підприємництва в сучасних умовах господарювання, які полягають в аналізі динаміки рентабельності основних видів сільськогосподарської продукції. Це дає можливість здійснювати державні закупівлі сільгосппродукції в тих галузях сільського господарства, які характеризуються низькою прибутковістю та збитковістю її реалізації. У такий спосіб вирішується фундаментальна проблема будь-якої господарської структури, яка полягає в забезпеченні прибутковості продажу результатів виробництва (пп. 2.3, с. 133–138).

В дисертаційній роботі розширено науково-методичний підхід до вдосконалення механізму реалізації фінансової політики розвитку агропромислового комплексу шляхом застосування комбінованого підходу, оцінки взаємозв'язку інструментів бюджетно-податкової та інвестиційної політики з установленням їхнього впливу на макроекономічні показники. Результати розрахунків підтвердили ефективність такого підходу. Це дасть змогу забезпечувати розвиток агропромислового сектору господарювання на визначеному рівні з використанням інструментів фінансової політики (пп. 3.1, с. 146; 151–155).

Дисертантом обґрунтовано концепцію формування та використання фінансових ресурсів розвитку агропромислового виробництва, в основі якої лежить економіко-математичне моделювання, що дало можливість встановлювати прогнозну економічну вигоду від підприємництва та податкове навантаження. Це сприятиме більш ефективному управлінню фінансами суб'єктів господарювання як основних складових агропромислового комплексу та економіки в цілому (пп. 3.2, с. 166–171).

У дисертації отримали подальший розвиток концептуально-практичні підходи до розроблення стратегії формування та реалізації фінансової політики розвитку агропромислового комплексу України, які полягають у використанні кореляційно-регресійного аналізу в процесі визначення впливу її інструментів на фінансові показники функціонування агропромислових підприємницьких структур. Такі напрацювання дадуть змогу досягати достовірних результатів прогнозування в процесі реалізації стратегії фінансової політики розвитку агропромислового комплексу (пп. 3.3, с. 173–189).

Практичне значення отриманих результатів полягає в сформульованих та обґрунтованих у роботі рекомендаціях і висновках практичного спрямування, а відтак можуть бути використані для підвищення ефективності формування та реалізації фінансової політики розвитку агропромислового комплексу України. Ключові положення і пропозиції дисертаційної роботи мають практичну значущість, пройшли апробацію та використовуються в практичній діяльності, що підтверджується відповідними довідками.

4. Повнота викладу матеріалу основних результатів дисертації в опублікованих працях

Основні результати наукового дослідження Галайка Андрія Мироновича висвітлено у 43 наукових публікаціях (Галайко А. М. Аналіз впливу податку на додану вартість на фінансові показники діяльності агропромислового комплексу в Україні. *European Journal of Economics and Management*. 2021. Vol. 7. Issue 1. P. 148–155.; Галайко А. М. Бюджетно-податкова підтримка розвитку оптових ринків сільськогосподарської продукції // *Формування ринкової економіки в Україні*. 2019. Вип. 41. С. 97–103.; Галайко А. М. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами як передумова ефективної діяльності державних сільськогосподарських підприємств // *Соціальна економіка*. 2019. Вип. 57. С. 25–31.; Галайко А. М. Державна підтримка страхування продукції сільськогосподарських підприємств // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 18, Ч. 1. С. 85–88.; Галайко А. М., Ванькович Д. В. Державна фінансова підтримка підприємств як інструмент активізації розвитку аграрного сектору економіки // *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Випуск 1 (12). С. 284–288.; Галайко А. М. Державна фінансова підтримка фермерських господарств // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 20, Ч. 1. С. 100–103.; Галайко А. М. Державна фінансова політика підтримки розвитку галузі тваринництва // *Науковий вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія «Економіка»*. 2018. Т. 23. Вип. 3(68). С. 145–149.; Галайко А. М. Оцінка впливу бюджетної підтримки агропромислового комплексу на фінансові показники діяльності його суб'єктів господарювання // *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 115–122.; Галайко А. М. Оцінка ефективності державної фінансової підтримки розвитку агропромислового комплексу // *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 79–88.; Галайко А. М. Оцінка ефективності податкового стимулювання розвитку агропромислового комплексу // *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 12. С. 74–80.; Галайко А. М., Ванькович Д. В. Податкове стимулювання розвитку підприємств аграрного сектору економіки України // *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2017. Випуск 54. С. 152–157.; Галайко А. М. Проблеми і перспективи функціонування ринку сільськогосподарських земель в Україні // *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2020. Вип. 56. С. 198–206.; Галайко А. М. Управління фінансовими ресурсами державних сільськогосподарських підприємств // *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2018. № 4 (64). С. 121–130.; Галайко А. М. Фінансова підтримка розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів // *Науковий економічний журнал «Інтелект XXI»*. 2018. № 5. С. 28–31.; Галайко А. М. Фінансова політика України. *Science of Europe*. 2020. Vol. 3. No 48. С. 31–47.; Vankovych D. V., Halaiko A. M. Estimation of efficiency of management of financial resources of agricultural enterprises in Ukraine. *Black Sea Scientific Journal of Academic Research*. 2019. Vol. 44. Issue 01. P. 41 – 49.) у тому числі 13 – у наукових фахових виданнях України, з них 8 – у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз та 3 – у закордонних виданнях; 27 праць апробаційного характеру – у збірниках матеріалів доповідей на

конференціях. Кількість і якість публікацій відповідають вимогам на здобуття ступеня доктора філософії.

5. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

За результатами ґрунтовного аналізу наукових публікацій, в яких висвітлено основні наукові результати дисертаційної роботи «Фінансова політика розвитку агропромислового комплексу України» Галайка Андрія Мироновича, не було виявлено академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та/або фальсифікації. Використання думок інших авторів і статистичної інформації супроводжується відповідними посиланнями. Тому дана робота не порушує вимог про авторське право і суміжні права.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Оцінюючи загалом позитивно дисертаційну роботу, необхідно звернути увагу на окремі недоліки та дискусійні положення, що мають місце у дисертації:

1. На с. 39-40, звертаючись до наукових шкіл, що досліджували фінансові аспекти в аграрній економіці і критично ставилися до втручання держави в економічні процеси, здобувач називає представників класичної економічної теорії. На нашу думку, тут применшується роль фізіократів, які якраз і сповідували політику лесеферизму (невтручання), що мала свій розвиток в А. Сміта.

2. Автором здійснено прогнозування фінансових показників функціонування агропромислового комплексу на с. 96–99; 103–122 за кореляційно-регресійним аналізом та за авторською методикою. Однак, на нашу думку, значення цих показників варто було б порівняти за цими підходами до прогнозування. Це б дало можливість встановити те, чи різні методики дають однаковий або близький один одному прогнозний результат.

3. На с. 90–92 автор наводить етапи встановлення більш точної методики розрахунку прогнозних фінансових показників діяльності агропромислових підприємницьких структур, які передбачають логіко-математичні дії, котрі подаються описово. На нашу думку, було б доцільніше цей матеріал доповнити формулами, що забезпечило б більш чіткіше розуміння самої методики.

4. Слушними є рекомендації й обґрунтування здобувача щодо запровадження пільгової ставки ПДВ – 15% (с. 152-157). Проте не зрозуміло, яким чином покупці продукції у пільговика збалансуюватимуть податковий кредит з цього податку (для яких діятиме чинна ставка податку 20%) та які на практиці вони матимуть трансакційні витрати при створенні схем для його збалансування у ланцюгу поставок.

5. На с. 132–138 наведено методичні аспекти оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами розвитку агропромислового комплексу, які полягають в аналізі рентабельності сільськогосподарської продукції для визначення пріоритетів державної підтримки її виробництва. Такий механізм бюджетного фінансування сільгоспвиробництва потрібно було описати більш ширше, оскільки він передбачає значний обсяг дій щодо його впровадження та застосування, а відтак потребує формування складної фінансової системи для його реалізації.

Проте вказані зауваження та дискусійні положення суттєво не впливають на

загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не зменшують наукової і практичної її значущості.

7. Загальний висновок

За змістом та оформленням дисертаційна робота Галайка Андрія Мироновича на тему «Фінансова політика розвитку агропромислового комплексу України», відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема: галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; вимогам, встановленими Тимчасовим порядком присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167; правилам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40.

Дисертаційна робота здобувача Галайка А.М. на тему «Фінансова політика розвитку агропромислового комплексу України» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, враховує нові теоретичні, методичні та практичні підходи до реалізації актуального наукового завдання щодо вдосконалення фінансової політики розвитку агропромислового комплексу України, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова

В. П. Синчак

Підпис *В. П. Синчак*
ЗАСВІДЧУЮ:
Вчений секретар університету

С. Лозинська

В. П. Синчак